

obžalovaného vychází na jevo vědomá nedbalost, pročez že ho bylo uznati vinným. Již na první pohled je z rozsudku zřejmým zmateční stížností vytýkaný nedostatek zjištění a odůvodnění viny obžalovaného po stránce subjektivní. Neboť není v rozsudku výroku o tom, zda obžalovaný s toho kterého s hledisek Šu 335 tr. zák. nahlížel neb aspoň bez zanedbání povinné náležité péče mohl nahlédnouti, že z objektivních okolností, jimiž byla podle názoru nalézacího soudu založena příčinná řada vedší k ohrožení tělesné bezpečnosti a úrazu Viléma S-a, nebezpečí takové plyne; konkrétně řečeno, zda si byl nebo měl a mohl býti vědom, že ohrozí lidskou bezpečnost tím, že, minuv M-ovou uličku zůstal bez naléhavé nutnosti proti policejnímu předpisu na pravé straně a zabočil zbytečně daleko na pravo, kde viděl státí skupinu lidí, že nedával znamení rukou, zda zamýšlí jeti dále k P. či k domu »K.« a že svým bezúčelným obloukem a zajížděnkou může vyvolati v některé z osob na ulici přítomných omyl o skutečném směru své jízdy a může ji tím přimět k překročení ulice. Náležitě po formelní stránce odůvodněného zjišťovacího výroku v tomto směru bylo třeba, neboť zákon činí v Šu 335 tr. zák. zodpovědným za jednání nebo opomenutí, o němž pachatel může nahlížeti, že se jím může způsobiti nebo zvětšiti ohrožení lidské bezpečnosti, nastalo-li z toho těžké poškození nebo smrt člověka. Neměl tedy nalézací soud přestati na tom, že zjistil objektivně, které byly v souzeném případě zdroje ohrožení lidské bezpečnosti, nýbrž měl se také vysloviti o tom, zda obžalovaný předvídal nebo měl a proto mohl předvídati, že z jeho jednání neb opomenutí může nastati onen konkrétní ohrožující stav, jenž pak vyvrcholil ve skutečnou škodu těžkým úrazem V. S-a.

Než rozsudek jest také ve svých objektivních předpokladech stížen některými z formelních vad, jež mu vytýká zmateční stížnost. Dlužno ovšem předeslati, že nelze se zmateční stížnosti souhlasiti, pokud případné (rozsudkem ani nezjištěné) vlastní neopatrnosti poškozeného příkládá význam obžalovaného za všech okolností vyvíňující. Význam ten měla by vlastní neopatrnost poškozeného jen v tom případě, že by byla počátkem samostatné příčinné řady vedší k ohrožení a úrazu. Jakožto pouhá okolnost přistouplší k příčinné řadě, založené příčitatelným jednáním neb opomenutím obžalovaného neruší vlastní neopatrnost poškozeného zodpovědnosti obžalovaného, jenž podle zásady, vyslovené v Šu 134 tr. zák. a platné pro veškeré delikty proti lidské bezpečnosti zodpovídá za vše, co je s jeho jednáním neb opomenutím v příčinné spojitosti tak, že by bez něho nebylo nastalo, bez ohledu na to, zda nastal konkrétní následek ohrožení také proto, že se k příčině obžalovaným založené přidružily ještě příčiny spočívající v okolnostech dalších a jím třebas ani nepředvídatelných.

Čís. 2749.

Lze uraziti (§ 487—496 tr. zák.) i osobu pachateli neznámou. V takových případech, kde se urážlivý projev podle znamení v něm uvedených vztahuje na jednu z osob, přináležejících k určitému sboru, kruhu a pod. (na př. ke kruhu zástupců určité firmy), jest legitimována k sou-

kromé obžalobě každá z těchto osob, jež se musí obávat, že bude třetími osobami pokládána za onu, jež je urážlivým projevem míněna.

Urážky na cti se dopouští nejen první původce urážlivého projevu, nýbrž i každý, kdo jej dále rozšiřuje, je-li si vědom urážlivé povahy závadného útoku a toho, že svým jednáním uvádí závadný projev ve známost většího kruhu osob, o kteréžto náležitosti sotva bude lze pochybovati, byl-li projev uveřejněn tiskem (§ 493 posl. odst. tr. zák.).

(Rozh. ze dne 22. dubna 1927, Zm I 663/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti soukromých obžalobců do rozsudku krajského jako kmetského soudu v Chebu ze dne 14. října 1926, jímž byl obžalovaný podle Šu 259 čís. 3. tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti cti podle §§ 488, 491 tr. zák., pokud čelila proti sprostujícímu výroku, týkajícímu se druhé věty pozastaveného článku (počínající slovy »Es soll sogar . . .« a končící slovy »erteilt worden ist«), zrušil napadený rozsudek v této části a věc vrátil soudu první stolice, by ji v rozsahu zrušení opětne projednal a rozsoudil. Jinak zmateční stížnost zavrhl. V otázkách, o něž tu jde, uvedl v

důvodech:

Zmateční stížnosti soukromých obžalobců nelze upřítí oprávnění, pokud s hlediska důvodů zmatečnosti čís. 5, 9 a), b) — správně pouze 9 a) — Šu 281 tr. ř. napadá sprostující výrok, týkající se prostřední věty závadného článku. Kmetický soud zjišťuje, že tato věta obsahuje výtku z činu nepočetného, dochází však přes to k výroku sprostujícímu, poněvadž v této větě onen zástupce, jehož se týká výtky, není označen ani jménem ani takovým způsobem (t. j. znamením na něho připadajícími, viz doslov Šu 488 tr. zák.), že by bylo lze ho zjistiti, že naopak z článku vysvítá, že obžalovanému onen zástupce byl úplně neznám; a poněvadž dále výtky použití doporučujícího dopisu se nevyslovuje jako skutečnost, nýbrž pouze jako sdělení, jehož správnost nebyla přezkoumána. V tom i onom směru spočívá tento názor nalézacího soudu na mylném výkladě zákona, což stížnost právem vytýká. K první úvaze sluší především zdůrazniti, že je možná a stíhatelná i urážka osoby pachateli neznámé, jak vyloženo v rozhodnutí tohoto nejvyššího soudu číslo 1929 sb. n. s. a bývalého nejvyššího soudu vídeňského čís. 3947 úř. sbírky. Dále však nelze přehlédnouti, že v souzeném případě se vyslovuje výtky, že jeden zástupce — t. j. zástupce firmy C. — předkládal padělaný doporučující dopis. Je tedy způsobem úplně hovícím předpokladům Šu 488 tr. zák. znamením na ni připadajícími označena osoba z nepočetného skutku obviněná, totiž osoba příslušející ke kruhu zástupců řečené firmy; skutečnost, že není blíže uvedeno, který zástupce se tak provinil, nemění ničeho na urážlivé podstatě onoho projevu ani na možnosti, stíhati pro něj pisatele. Vždyť tím, že byla zvolena tato do jisté míry povšechná forma projevu, nabyl tento projev vlastně rázu ještě povážlivějšího, než kdyby onen zástupce byl uveden jménem, a dluž-

no v takových případech, kde se urážlivý projev podle znamení v něm uvedených zcela jasně vztahuje na jednu z osob, přináležejících k určitému sboru, kruhu neb pod. — v souzeném případě ke kruhu zástupců určité firmy — každé z těchto osob, jež se musí obávat toho, že bude třetími osobami pokládána za onu, jež je míněna urážlivým projevem, přiznali právo, podati soukromou obžalobu na pachatele. Soudem prvé stolice zastávaný názor vedl by k důsledku přímo neudržitelnému, že by pachateli bylo umožněno, beztrestně urazit jinou osobu, pokud by svůj urážlivý projev učinil ve formě poněkud zastřené, dotýkající se i jiné osoby nebo více jiných osob, než právě oné, kterou měl na mysli. Stačí v tomto směru poukázat na ustálenou judikaturu tohoto Nejvyššího soudu a bývalého Nejvyššího soudu vídeňského, jak vysvítá na příklad z rozhodnutí č. 1746, 2168 (na konci) a čís. 2396 sb. Nejv. soudu a číslo 3660 úř. sbírky vídeňské.

Stejně pochybeným jest i výrok soudu, pokud nepokládá onu větu za urážlivou z toho důvodu, že neuvádí použití nepravého doporučujícího dopisu jako skutečnost, nýbrž je líčí pouze jako sdělení, jehož správnost nebyla zkoumána. Úvahou touto má soud zjevně na mysli obrat na počátku závadné věty »es soll sogar ein Vertreter . . . vorweisen . . .« Tento obrat poukazuje zřejmě k tomu, že se výtku, že bylo použito nepravého doporučujícího dopisu, neděje ve formě sdělení osobního postřehu obžalovaného, nýbrž že se tím sděluje něco, čeho se pachatel dozvěděl od osoby jiné, v článku nejmenované. Jde tu tedy o uveřejnění urážky, jinou osobou — původcem — k pachateli projevené a pachatelem pak rozšířené. Pokládá-li rozsudek urážlivý útok v této formě za beztrestný, neuvědomuje si významu posledního odstavce Šu 493 tr. zák., podle něhož se trestá netoliko první původce, nýbrž i každý jiný, kdo takovou urážku na cti rozšířiti hledí. I takový projev je tedy trestným, pokud jest objektivně zjištěno, že naplňuje skutkovou podstatu trestného činu proti bezpečnosti cti, v souzeném případě přečinu podle §§ 488 a 493 tr. zák., a pokud ve směru subjektivním pachatel si byl vědom urážlivé povahy závadného útoku, jakož i toho, že svým jednáním uvádí závadný projev ve známost většího kruhu osob, o kteréžto posléze uvedené náležitosti sotva bude lze pochybovati, byl-li projev (jako v souzeném případě) uveřejněn tiskem, jakožto nejúčinnějším prostředkem k dalšímu rozšíření. Poznámka rozsudku, že správnost sdělení nebyla zkoumána, nepadá tu vůbec na váhu, vždyť jest povinností rozšiřovatele, by se o správnosti sdělení přesvědčil před uveřejněním, nechce-li upadnouti v trest. Jest tedy zjevno, že kmetský soud řešil otázku trestnosti druhé věty s hledisek právně mylných, a bylo proto zmatečnými stížnostmi v tomto směru vyhověti, zrušiti tento výrok jako zmatečný podle Šu 281 čís. 9 a) tr. ř. a ježto tu scházejí po stránce objektivní i subjektivní ona skutková zjištění, která, kdyby se zákona náležitě použilo, měla by býti základem nálezů, vrátiti věc v rozsahu tohoto zrušení nalézacímu soudu ve smyslu Šu 288 čís. 3. tr. ř., by ji znovu projednal a rozhodl. Věcí nalézacího soudu bude, by v oboru skutkově zjišťovací činnosti též zkoumal a zjistil smysl a význam v druhé větě obsaženého slova »zástupce« v tom směru, zdali třetími osobami — čtenáři — mohlo býti slovo to pojímáno pouze jako označení zaměstnanců pro

firmu pracujících, jejích jednatelů, zabývajících se přímým odbytem výrobků na venkově, či zdali mohlo býti postřehnuto i jako označení representanta podniku, totiž Ferdinanda S-a, jakožto k zastupování firmy jediné oprávněného veřejného společníka. Tuto skutkovou otázku řešiti bude důležitě pro rozhodnutí o aktivní legitimaci posléze řečeného Ferdinanda S-a k podání soukromé obžaloby.

Čís. 2750.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Zodpovědný redaktor jest s hlediska § 42 zákona povinen sám osobním čtením článku a bedlivými úvahami o smyslu, významu, dosahu a směru myšlenek v něm projevených, zkoumati, zda článek nezakládá trestný čin a, pak-li ano, zabrániti, by nebyl vytištěn; onu povinnost nemůže přesunovati na jinou osobu (pisatele článku); nevyvíňuje ho ani okolnost, že článek nebyl zabaven, ani omyl ohledně trestné povahy článku (§ 3 tr. zák.); není třeba, by trestnost článku byla zjevně patrná (již na první pohled a komukoliv poznatelná); pokud je tu vyloučena trestnost stavem nouze (§ 2 g) tr. zák.).

Pouhé ohrožování důvěry jednotlivců ve státní moc nestačí k pobuřování proti demokraticko-republikánské formě státu ve smyslu § 14 čís. 1 zákona.

Rozdíl mezi skutkovými podstatami § 2 a § 17 zákona jest v tom, že § 2 má na zřeteli přípravu určitého konkrétního úkladného podniku, § 17 však zjednání lidského materiálu, jehož má býti použito k případným dosud neurčitým úkladům.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1927, Zm I 60/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 9. prosince 1926, jímž byl obžalovaný podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin podle článku III. čís. 1 zák. ze dne 15. října 1868, čís. 142 ř. zák. a Šu 42 odstavec třetí zák. ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a věc vrátil soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle Šu 281 čís. 5, 9 a), i 9 b) tr. ř., nelze upřítí důvodnost. Předpokládá se, že obsah závadného článku zakládá objektivní skutkovou podstatu ne sice (jak tvrdila obžaloba) zločinu Šu 15 čís. 3, nýbrž přečinu Šu 14 čís. 1 zákona na ochranu republiky, sprostňuje rozsudek obžalovaného z obžaloby pro přečin zanedbání povinné péče redaktorovy proto, 1. že článek, přesněji tiskopis, obsahující článek ten, nebyl, ač byl předložen k cenzuře, vůbec zabaven, takže obžalovaný zodpovědný redaktor neměl povinnosti zabrániti rozšiřování časopisu s článkem, jehož obsah zakládá trestný čin;